

22 فبروری 2020

داکتر سید عبدالله کاظم

در باره چگونگی مسمومیت وزیر محمد اکبر خان غازی

دوست عزیز و گرامی جناب جهانی صاحب!

تشکر از نوشته توضیحیه شما پیرامون چگونگی مسمومیت وزیر محمد اکبر خان غازی. متأسفانه مقاله چند سال قبل شما را در این مورد نخوانده ام، ورنه از آن استفاده میکردم. یگانه متنی که از قول جوسیا هرلان در کتاب داکتر صاحب زکریا ابراز گردیده و شرح حال را جوسیا هرلان به حیث شاهد عینی و حضوری بیان کرده بود و تا حدی هم منطقاً قرین به واقعیت جلوه میکرد، توجه مرا جلب کرد و متن را بر گرفته از آن کتاب عیناً اقتباس نمودم. لذا اگر کمی و کاستی در محتوای آن متن به نظر شما وجود دارد، متوجه اینجانب نبوده، بلکه بر میگردد به نویسنده کتاب.

بهرحال داکتر صاحب زکریا در مقدمه کتاب خود که شکل ناول تاریخی دارد، تحت عنوان "شهزاده افغان و من" می نویسد: «مزید بر آن در این ناول نه تنها نوشته های تاریخی نویسنده های افغان، کشمیری، پاکستانی و هندی، بلکه داستان ها و افسانه های شفاهی منوط به این شهزاده افغان که در بین خانواده های افغان شایع اند بازتاب داده شده اند.» داکتر زکریا در مورد نوشته های جوسیا هرلان می نگارند: «از همه جالب تر اینکه سیاح دل به دریا زن امریکائی از ایالت پنسلوانیای امریکا بنام جوسیا هرلان نیز کتابی از خود بجا گذاشته است که مشاهدات عینی قابل اعتماد را ارائه میکند. این یادداشتها بوسیله یک نویسنده بنام "بن مکتائیر" ترتیب و طی یک کتاب به نشر رسیده است.»

اینکه جوسیا هرلان بر طبق فرموده شما قبل از حادثه مسمومیت وزیر محمد اکبر خان افغانستان را ترک کرده و حاضر و شاهد حادثه نبوده است، یک نکته مهم است و اما این سؤال مطرح میشود که در یادداشتهای او چگونه این موضوع حتی با ذکر جزئیات بیان گردیده است؟ لذا ایجاب نماید تا در زمینه تدقیق بیشتر صورت گیرد.

اینجانب به این باور است، همانطوریکه جرقه از برخورد دو جریان بار می آید، در مسائل مهمه تفاوت نظر ها میتواند جرقه های حقیقت یابی را به وجود آورند. اگر اشاره مختصر من در زمینه نمی بود و جناب جمیلی صاحب نقل قول از مرحوم غبار نمیکرد و اینجانب به استناد شرح جوسیا هرلان شرحی در زمینه ارائه نمیکرد و شما در موضوع روشنی بیشتر نمی انداختید، این موضوع مهم تاریخی همچنان در قالب اسطوره باقی می ماند. از شما بدینوسیله ابراز امتنان میکنم و خوشحال میشوم تا دیگر محققان تاریخ کشور در زمینه تحقیق مزید نموده بطور مستند ابراز نظر بفرمایند.

به صحت و سلامت باشید با ارادت

د پانو شمیره: له 1 تر 1

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلېکنې د لیکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په خیر و لولئ